

Előtanulmányok egy kutatói rendőrkávéházhoz, 2. rész

Az országos Roma Police Café sorozat kutatásmódszertani és rendőrszakmai tanulságai

ANDRÁS Hunor Lehel¹ - MOLNÁR Katalin²

A rendőrség és a cigányság együttműködése hosszú évekre visszatekintő folyamat. A kapcsolat fejlesztése, valamint az együttműködés hatékonyabbá tétele érdekében különböző - főleg - bűnmegelőzési jellegű programokkal igyekeznek a rendőrség előrelépni. 2023 végén azonban az országos Roma Police Café sorozattal az együttműködés új formája valósult meg. A Police Café módszeren alapuló rendőrkávéházak kiváló terepet szolgáltatnak egy probléma mélyebb feltárására, egymás véleményének megismerésére és megoldási javaslatok megfogalmazására. A szerzők egyike a Roma Police Café sorozat Jász-Nagykun-Szolnok vármegyei rendezvényének szervezésében és végrehajtásában vett részt, egyrészt mint témagazda, másrészt mint vármegyei sajtóreferens, harmadrészt mint a Nemzeti Közzolgálati Egyetem Rendészettudományi Doktori Iskola doktorandusza. A másik szerző által fejlesztett, a rendőrök széles körében alkalmazott és elismert rendőrkávéház - mint kvalitatív empirikus kutatási módszer - a tudomány területén még csekély mértékben elismert. A módszer az elmúlt években a rendészettudomány területén lezajlott kutatásokban validnak bizonyult, amit a Roma Police Café sorozat és annak pozitív visszajelzése is megerősít. Egy vármegyei Café alapján leginkább a helyi sajátosságokra vonatkozó tanulságok vonhatók le, de a programsorozat országos összegzése alapján is megállapítható, hogy ilyen jellegű rendezvények szervezésével a rendőrség közelebb viszi a szervezetet annak szolgáltató jellegéhez. Az ilyen és ehhez hasonló programokkal a rendőrség valódi párbeszédet folytat a civilekkel, és betekintést nyújt a szervezetbe és annak munkájába. Ennek a kétoldalú kommunikációnak a pozitív hozadéka rövid, közép- és hosszú távon is megmutatkozik a rendészettudomány, a rendőrség, valamint a civilek oldaláról is.

Kulcsszavak: rendészettudomány, kutatásmódszertan, kommunikáció, kutatói rendőrkávéház, Roma Police Café

¹ R. százados, sajtóreferens, Jász-Nagykun-Szolnok Vármegyei Rendőr-főkapitányság; doktorandusz, Nemzeti Közzolgálati Egyetem Rendészettudományi Doktori Iskola, e-mail: AndrasHL@jasz.police.hu

² PhD egyetemi docens, Nemzeti Közzolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar, e-mail: molnar.katalin@uni-nke.hu

„Az alapkutatás meg akarja ismerni a világot,
az alkalmazott kutatás alakítani akarja.”

Hans-Jürgen Quadbeck-Seeger³

Bevezetés

A doktorandusz és témavezetője sokat konzultál egymással. Ez nyilvánvalóan hozzártartozik ahhoz a folyamathoz, amelyben együtt dolgoznak a jelölt disszertációjának elkészítésén a doktori képzésre való jelentkezéstől a védésig. A közös gondolkodásnak néhanap maradandó nyoma is lesz. Ilyen, amikor együtt jelennek meg a tudományos nyilvánosság egyik-másik színterén. Ennek a közös szerzőségű tanulmányoknak a révén most éppen ez történik.

A doktorandusz 2016 nyarán fejezte be mesterszakos tanulmányait a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar rendészettudományi képzésén. Ugyanebben az évben – két évtizedes munkafolyamat eredményeként – nyílt lehetőség egy tudományág alapítására és az ahhoz kapcsolódó doktori iskola megteremtésére.⁴ A Rendészettudományi Doktori Iskola ugyan 2015-ben jött létre, de 2016-ban kezdte meg működését. A Magyar Akkreditációs Bizottság a 2018/1/V/1/2/1179⁵ számú határozatával akkreditálta. Az akkori dékán, Boda József ekként definiálta az újonnan alakult iskolában a rendészettudományok területén megszerzhető PhD-fokozatot: „a rendészetre vonatkozó, kritikailag igazolt, tudományos módszerekkel megszerzett, és a rendészettudomány által kialakított fogalmakkal leírt ismeretek rendszerezett összessége, amelyek lehetővé teszik a kutatási tárgy törvényszerűségeinek megismerését és a rendészet más társadalmi komplexumokkal való kapcsolatainak tanulmányozását.”⁶

A fenti definícióból következik, hogy a rendészettudomány multidiszciplináris és transzdiszciplináris, és a rendészettudományi területeken kívül számtalan tudományterületet magában foglal.

A fiatal rendőrtiszt, elsajátítva az egyetem tanárai által sokszor hallatott és közvetített élethosszig tartó tanulás ideológiáját, 2023-ban megkezdte tanulmányait a doktori iskolában. Jelenlegi sajtóreferenci beosztásához igazodva kutatási témája a társadalom és közösségei, valamint a rendőrség mint szervezet közötti kommunikáció, ezen belül a köztük kialakított párbeszédet befolyásoló, rendőrségen belüli információáramlás. A kutatás konkrét célja a rendőrség belső és külső kommunikációjának együttes vizsgálata, annak a fő kérdésnek a fókuszba állításával, hogy a szervezeti kommunikáció módja és minősége mennyiben és hogyan befolyásolja a jelenkor rendészeti kihívásaira adott válaszok megtalálását. Lokalizáció szem-

³ Német kémikus, feltaláló és író.

⁴ FÓRISZ 2022: 705–719.

⁵ A Magyar Akkreditációs Bizottság 2018/1/V/1/2/1179 számú határozata.

⁶ BODA et al. 2016.

pontjából a kutatást Jász-Nagykun-Szolnok és Pest vármegyében hajtja végre, mivel elsődleges összehasonlítása alapján földrajzi elhelyezkedésben, közigazgatási és kriminológiai jellemzőkben több hasonlóságot talált a két vármegye között. Összevetésük ezért rendőrszakmai szempontból érdekes lehet.

Kutatásmódszertani előzmények

A doktorandusz kutatási tervének elkészítésekor – témavezetőjével egyetértésben – nagy hangsúlyt fektetett a módszerek megválasztására. A jól bevált kvantitatív (kérdőív) és kvalitatív (interjú, fókuszcsoportos kutatás) módszerek mellett az országosan egyre elterjedtebb Police Café technikán⁷ alapuló kutatói rendőrkávéház⁸ is bekerült az alkalmazott eszköztárba, aminek nem csak a témavezető személyéből adódó okai vannak.

A Police Café idén tízéves története⁹ és 153 epizódja¹⁰ is bizonyítja, hogy a helyi szintű közös biztonságról szóló párbeszédnek ez a módja a rendőrök és a civilek közti hétköznapi együttműködésben igen hatékony. De a Police Café 2021 óta a rendészettudományi kérdések kutatása terén is elindult felfedezőútjára.

Az első kísérlet 2021 őszén történt. Egy 8 alkalmas sorozat keretében az Országos Rendőr-főkapitányság Bűnmegelőzési Osztályának vezetője, Oláh-Paulon László és a Police Café módszer hazai fejlesztője és képzője – e tanulmány egyik szerzője – az ország valamennyi megyéjét bejárva feltérképezte a rendőrség bűnmegelőzési szakembereinek saját tevékenységükkel kapcsolatos véleményét.¹¹ A kötet, amelyben az eredményeket közreadták, elméleti áttekintést¹² tartalmaz a módszer előzményeként hivatkozott World Café tudományos célú alkalmazásáról, továbbá egy fókuszcsoportos kutatás eredményeit taglaló tanulmányt¹³ is arról, hogy mit gondolnak a doktoranduszok a módszer rendészettudományok terén való alkalmazhatóságáról. Eláruljuk: látnak benne potenciált.

A módszer következő – immár kisebb léptékű, hiszen egyetlen vármegyére összpontosító – próbája a 2022. október 13. és 2023. február 23. között zajló első 10 részes baranyai járási Police Café sorozat szakmai összegzése és értékelése volt, 2023. március 14-én¹⁴ Pécsen.

A teljesség kedvéért egy helyi kezdeményezést¹⁵ is meg kell említeni, amelyre 2023. február 27-én Székesfehérváron került sor. A Kis Café elnevezés az akció

⁷ MOLNÁR 2021.

⁸ GÁL et al. 2022.

⁹ GAÁL–MOLNÁR 2024.

¹⁰ MOLNÁR (CAFÉ) 2024.

¹¹ MOLNÁR – GÁL – OLÁH–PAULON 2022.

¹² MOLNÁR 2022.

¹³ GÁL 2022.

¹⁴ MOLNÁR 2023a.

¹⁵ VASKÓ–MOLNÁR 2024.

méretét is kifejezi: mindösszesen 7 főt érintve egyszeri alkalommal, belső szervezetre fejlesztő igénnyel egy alosztály munkatársai körében zajlott háromórás kutatói rendőrkávéházi módszerrel kivitelezett problémafeltárás. A kísérletet az tette különlegessé, hogy az alosztályvezető saját mesterszakos diplomamunkája elkészítéséhez vállalta az önvizsgálatot munkatársai körében.

A negyedik – az eddigiek közül a legtöbb résztvevőt és legkiterjedtebb lokációt érintő – kutatás¹⁶ a 2023. október 1. és november 30. között minden vármegyében megrendezett Roma Police Café sorozathoz kötődik. Bár az elsődleges cél a rendőrség roma lakossággal való kapcsolatának – a Police Café módszerével történő – új szintre emelése volt, a sorozat előkészítését végző szakember meglátta benne a kutatói rendőrkávéház módszerével zajló vizsgálódás reprezentatív terepét is.

Ami viszont már nem a témavezető nevéhez köthető előzmény – bár mentorként ő is közreműködött benne –, az egy másik, országos vizsgálat. Gál Erika¹⁷ 2023. december 11. és 2024. január 11. között országos kiterjedésű – a kutatói rendőrkávéház módszerével végrehajtott – kutatást végzett rendészeti és bünyügyi szakemberek körében. A Rendészettudományi Doktori Iskola keretében folytatott tudományos kutatás témája a terrorizmus elhárítása érdekében alkalmazott nyílt rendészeti intézkedések hatásának vizsgálata volt, amelynek megvalósítását a Belügyminisztérium Kutatáskoordinációs Bizottsága, valamint az Országos Rendőr-főkapitányság egyaránt támogatta. Ennek a kutatásnak az összefoglalt tapasztalatai képezik jelen tanulmány 1. részét.¹⁸ A két tanulmány közös főcímmel való összekötését az indokolja, hogy mindkettő afféle előtanulmány kíván lenni a doktorandusz szerző kutatásának a kutatói rendőrkávéház módszerével végzendő részéhez. Egyrészt azért, mert a módszertani előzmények közül három (a bűnmegelőzési, a baranyai és a Roma Police Café sorozat) az egész országot lefedő, beavatkozó típusú kvalitatív módszerrel, egységes szempontrendszer mentén végzett kutatás volt. Másrészt a tapasztalatok azért is szolgálhatnak jó adalékkal, mert mindhárom érintette a doktorandusz által vizsgálandó két vármegyét (Jász-Nagykun-Szolnok és Pest) is.

A Jász-Nagykun-Szolnok vármegyei Roma Police Café hozadékai

A magyar rendőrség és a cigányság együttműködésének előzményei

Mielőtt a 2023-ban lezajlott országos programsorozat részeként a Jász-Nagykun-Szolnok vármegyében rendezett Roma Police Café tapasztalatait részleteznénk, egy kis történeti kitekintést teszünk a magyar rendőrség és a cigányság együttműködésének előzményeire.

¹⁶ MOLNÁR–VASLÓCZKI 2024.

¹⁷ Rendőr alezredes, egyetemi tanársegéd, Nemzeti Közszerológiai Egyetem Rendészettudományi Kar; e-mail: gal.erika@uni-nke.hu

¹⁸ ANDRÁS 2024.

A korábbi nemzeti társadalmi és felzárkózási stratégia így fogalmaz:

„A városi és vidéki közösségek közbiztonsága és konfliktusmentes együttélése érdekében programokat kell indítani a rendőrség, a cigány kisebbségi önkormányzatok, civil szervezetek együttműködésével a polgárórság, a közösségi és szomszédsági bűnmegelőzés, a dropprevenció és a konfliktuskezelés területén a helyi sajátosságok figyelembevételével és a helyi nyilvánosság minél szélesebb körű bevonásával – különösen a konfliktusokkal terhelt településeken.”¹⁹

A roma kisebbség kapcsolatrendszerének megóvása, továbbfejlesztése, az együttműködés hatékonyabbá tétele érdekében szükséges rendőri feladatok meghatározása érdekében az Országos Rendőr-főkapitányság 2011-ben kiadta az általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szerv és a roma kisebbségi önkormányzatok közötti együttműködésről, kapcsolattartásról szóló 22/2011. (X. 21.) ORFK utasítást.²⁰ Az utasítás 4. pontja alapján – az együttműködés megalapozása és a felelős személyek kijelölése érdekében – a rendőrség szervezeti felépítésének megfelelően központi kisebbségi kapcsolattartási munkacsoportokat (KKKM) és területi kisebbségi kapcsolattartási munkacsoportokat (TKKM) hoztak létre. Továbbá valamennyi (vár)megyei rendőr-főkapitányság elkészítette az utasításnak megfelelően saját intézkedési tervét. A megadott szempontrendszer alapján az utasításban foglaltak végrehajtásáról a helyi és területi szerveknek kell összefoglaló jelentést készíteniük, és a felettes szervnek felterjeszteniük. Eddig a múlt.

Az együttműködés innovatív formája – Roma Police Café

2023-ban azonban valami egészen új megközelítése történt ennek az együttműködésnek. Ahogy fentebb már jeleztük, egy 2023. augusztus 15-i belügyminiszteri és országos rendőrfőkapitányi feladat-meghatározás alapján 2023. október 1. és november 30. között valamennyi vármegyei rendőr-főkapitányságnak szerveznie kellett a saját illetékességi területén legalább egy Roma Police Cafét. A feladatterv elkészítésére és a moderátorok oktatására Oláh-Paulon László r. alezredest és jelen tanulmány egyik szerzőjét kérték fel.

A sorozat összesen 21 rendezvényt foglalt magában, a civil résztvevők száma 411 fő, a rendőr közreműködőké pedig 273 fő volt. A rendezvények egységes forgatókönyv alapján mindenhol négy óra időtartamban, döntően civil helyszíneken vagy a rendőrség objektumaiban valósultak meg. A feldolgozott négy téma is ugyanaz volt. Magáról a folyamatról és a sorozat hatásairól részletes értékelés és elemzés²¹

¹⁹ KIM Társadalmi Felzárkózásért Felelős Államtitkárság 2011: 94.

²⁰ Az általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szerv és a roma kisebbségi önkormányzatok közötti együttműködésről, kapcsolattartásról szóló 22/2011. (X. 21.) ORFK utasítás.

²¹ MOLNÁR–VASLÓCZKI 2024.

született. Ebben a tanulmányban a Jász-Nagykun-Szolnok vármegyei rendezvényre és annak kutatásmódszertani és rendőrszakmai tanulságaira koncentrálnak.

A jászladányi Roma Police Café előkészítése és megszervezése

A Jász-Nagykun-Szolnok Vármegyei Rendőr-főkapitányságról a két igazgatóság két osztályvezetője, Vojter-Szabó Zita r. alezredes (a Bűnmegelőzési Osztály vezetője) és Fehér Árpád r. alezredes (a Közrendvédelmi Osztály vezetője) volt jelen a képzésen. Tanulmányunk doktorandusz szerzője önként jelentkezett a jászladányi Roma Police Caféba témagazdának. A vármegyei szervezők fogadókészségét mi sem jelzi jobban, mint hogy teljes mértékben bevonták őt a tervezésbe, a szervezésbe és a végrehajtásba is. Ezúton is szeretnénk megragadni az alkalmat, hogy köszönetünket fejezzük ki dr. Rádi Norbert r. dandártábornok rendőrségi főtanácsos vármegyei rendőrfőkapitánynak a kutatás támogatásáért, illetve a két említett osztályvezetőnek az együttműködésért és a segítségért.

Tekintettel arra, hogy a Jász-Nagykun-Szolnok vármegyei rendőrök még járatanok voltak a Police Café módszer használatában, hospitálásra jelentkeztek elsősorban a módszertan elsajátítása, másodsorban a rendezvény megszervezéséhez szükséges tapasztalatok megszerzése céljából. Az első hospitálásra 2023. november 2-án Baranya vármegyében, Pécsen – a Police Café módszer ősházájában – került sor, majd 2023. november 8-án a Nógrád vármegyei kollégák látták őket vendégül Bátorterenyén. Nemcsak megfigyelőként, hanem az asztaltársaságok aktív tagjaiként voltak jelen a két rendőrkávéházban. A doktorandusznak többes identitásból is jól jött, hogy empirikusan megfigyelheti a módszert. Egyrészt legközvetlenebbül mint rendőr tanulhatott újat: így és ennyi civillel beszélgetni egy meglehetősen nehéz témáról még nem adatott meg neki. Másrészt mint a főkapitányság sajtóreferense saját élmény alapján írhatta meg a rendőrség hivatalos közleményét²² a jászladányi rendezvényről. Harmadrészt – és e tanulmány szempontjából ez a legfontosabb hozadék – saját majdani kutatásához gyűjthetett tapasztalatot.

A Feladatterv a Roma Police Café 2023-as programsorozat lebonyolítására Jász-Nagykun-Szolnok vármegyében című munkaanyag alapján még a szervezés előtt a vármegyei Rendészeti és Bűnügyi Igazgatóság országosan kiadott egységes szempontrendszer alapján elemzést hajtott végre. Ennek eredményeire és a program célkitűzéseire figyelemmel esett a választás a Jászberényi Rendőrkapitányság illetékességi területén található jászladányi József Attila Művelődési Házra mint a 2023. november 16-án rendezendő Roma Police Café helyszínére.

A képzésen és a hospitálások alkalmával kapott tudás és impulzusok birtokában indult a szervezés. A civil résztvevők meghívásánál figyelembe vették, mely szervezetek azok, amelyek a legnagyobb segítséggel lehetnek a helyi roma lakosok prob-

²² Négy asztal, négy téma, egy közös cél 2023.

lémáinak megoldásában. A 26 fő meghívott között a jászladányi roma lakosokon kívül a vármegyei nemzetiségi önkormányzat elnöke, a helyi roma nemzetiségi önkormányzat elnöke és helyettese, valamint roma képviselők, a polgármester, a jegyző, általános iskolai intézményvezetők és helyetteseik, a család- és gyermekjóléti szolgálat intézményvezetője, bölcsőde- és óvodavezető, a szenvedélybetegeket segítő szolgálat vezetője, a helyi polgárőr-egyesület elnöke, valamint a Jászberényi Rendőrkapitányság kollégái kaptak helyet. A rendezvényt dr. Nagy Ernő r. alezredes, a Jászberényi Rendőrkapitányság vezetője nyitotta meg.

A jászladányi Roma Police Café szakmai mérlege

A módszertani és szervezési kérdéseken túl nem lehet szó nélkül elmenni a helyi sajátosságok mellett. Esetünkben különösen nem, hiszen a doktoranduszi kutatás is részben ezen a terepen, azaz Jász-Nagykun-Szolnok vármegyében fog zajlani. Másrészt itt is érvényes az ahány ház, annyi szokás bölcsessége. Aktualizálva: ahány vármegye, annyiféle Roma Police Café. Hogy mennyire így volt, arról az országos sorozat részletes összefoglalója²³ is beszámol. De most koncentráljunk a jászladányi rendezvényre!

A négy asztalnál feldolgozandó négy téma négy témagazdát kívánt. Ők voltak azok, akik elősegítették a résztvevők kollektív tevékenységét. Fehér Árpád r. alezredes, vármegyei közrendvédelmi osztályvezető vezette *A cigányság mindennapjai*, Antalóczi János r. alezredes, vármegyei közrendvédelmi osztályvezető-helyettes a *Cigányság – rendőrség*, Baranyiné Fodor Zsuzsa r. őrnagy, bűnmegelőzési kiemelt főelőadó a *Jövőkép, rendészeti életpálya* és e tanulmány rendőr szerzője *A vármegye legjellemzőbb kriminológiai jelenségei, problémái* című témát. A moderátori szerepkört Vojter-Szabó Zita r. alezredes, vármegyei bűnmegelőzési osztályvezető látta el.

Jelen írás terjedelmi korlátai miatt és bizonyos szakmai elvek alapján sem részletezhetjük a jászladányi Caféban elhangzott konkrét szakmai részleteket, de még csak az azokból levont következtetéseket sem. Ám összességében elmondható, hogy a rendezvény a meghívottak és a rendőrök véleménye alapján is sikeres volt. Valódi, konstruktív párbeszéd alakult ki a jelenlévők között, amelynek során jobban megismerték egymást. Ez azért lehetséges, mert aktívan részt vettek a témák feldolgozásában. A diskurzus során terítékre kerültek azok a problémák, amelyek feszítik az itt élő közösséget. És ami a legfontosabb, hogy konkrét megoldási javaslatok is megfogalmazódtak, amelyekre a témagazdák összegzésükben ki is tértek.

Egy vármegyei Café alapján persze leginkább a helyi sajátosságokra vonatkozó tanulságok vonhatók le. De mivel az országos összegzés is elkészült, talán tehetünk néhány általánosabb megállapítást is. Amennyiben a rendőrség a társadalmi felelősségvállalás jegyében – és nem utolsósorban a szervezet 1994-ből származó és je-

²³ MOLNÁR–VASLÓCZKI 2024.

lenleg is érvényes szlogenjéhez („Szolgálunk és védünk”) hüen – hasonló országos programokat indít, közelebb viszi a szervezetet annak szolgáltatói jellegéhez. Erre utal Finszter Géza, amikor arról beszél, hogy a rendőrség a „veszélyforrások feltárására helyezi a hangsúlyt, ezért a társadalmi kapcsolatok létrehozására állandó bizottsági fórumokat teremt és folyamatos párbeszédet folytat a lakossággal. Ilyen a chicagói modell. Előnye, hogy nem enged teret a rendőri önkénynek, és jó kapcsolatokat ápol a kisebbségekkel, valamint a szegényebb rétegekkel.”²⁴

A programsorozat másik kézzelfogható tanulsága, hogy ismét bebizonyosodott a kommunikáció fontossága. Rendészeti és bűnügyi szempontból sem kizárólag annak megléte, hanem sokkal inkább a minősége meghatározó. És ugyanez érvényes a civilekkel való párbeszédre is. Finszter Gézával valljuk, hogy a „közbiztonsági terület legfontosabb kontrollja a szakmai tudás, amelynek része a szűkebb környezet alapos ismerete és a lakossággal való kommunikációs képesség”.²⁵ Nem elegendő tehát, hogy szakmailag felkészült rendészeti szakemberek legyenek a szervezetben. Ezzel párhuzamosan ugyanannyira elengedhetetlen a megfelelő kommunikáció, amely készséget nem kizárólag megszerezniük, de folyamatosan fejleszteniük is szükséges. Ennek kiváló terepe a rendőrkávéház.

Egy ráadás tapasztalat: a 150. Police Café

A jászladányi Roma Police Café a rendőrkávéházak történetében a 135. volt. Amikor ezt számlálgattuk, még nem lehetett tudni, hogy egy ennél kerekesebb alkalomra is Jász-Nagykun-Szolnok vármegyében kerül majd sor. Már közvetlenül a Roma Police Cafét követően a vármegyei Bünmegelőzési Osztály újabb Café szervezésébe kezdett. És hogy ez éppen a 150. Police Café lett a listán, az csupán szerencsés véletlen.

Ez a rendezvény az intézetben nevelkedő gyermekekről szólt, amely kiemelten fontos téma. Az eseménynek a szolnoki székhelyű Jász-Nagykun-Szolnok Vármegyei Gyermekvédelmi Központ adott helyet, ahol az intézetben nevelt gyermekek mindennapjairól, a szökésekről és a mögöttük rejlő okokról, illetve a Kapaszkodó program²⁶ jövő évi terveiről esett szó. Tanulmányunk doktorandusz szerzője itt is

²⁴ FINSZTER 2014a: 186.

²⁵ FINSZTER 2014b: 217.

²⁶ Az 1744/2013. (X. 17.) Korm. határozat – a Nemzeti Bünmegelőzési Stratégiáról (2013–2023) – alapján az áldozatválas elkerülését szolgáló megoldások az áldozatpolitika lényeges részét képezik. A stratégia kiemelten fókuszál arra, hogyan jut el az állampolgárokhoz a bűncselekmény áldozatává válás megelőzéséhez szükséges, az állampolgár saját cselekvését, viselkedését orientáló információ. A gyermek- és ifjúságvédelem, a fiatalok nevelése annak érdekében, hogy a társadalom hasznos tagjaivá váljanak, az egész társadalom és az állam egyik legfontosabb és legalapvetőbb feladata és értéke. A gyermek- és ifjúságvédelem célcsoportját a 0–24 éves korú gyermekek és fiatalok alkotják. Ez a korcsoport kiemelten veszélyeztetett, ezért a bünmegelőzési stratégia is kiemelten fókuszál tagjaira. Ez alapján Baranyiné Fodor Zsuzsa r. őrnagy álmodta meg és hívta életre korábban a Szolnoki Rendőrkapitányságon a Kapaszkodó programot. A program 2023-tól kiterjedt a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság Jász-Nagykun-Szolnok Vármegyei Kirendeltsége alá tartozó gyermekvédelmi intézményekre. A bűncselekmények áldozatainak világnapjához kapcsolódóan 2023. február 22-én megtartott szakmaközi kerekasztal-megbeszélésen történt egyeztetés alapján a program a Szolnokon, Kisújszálláson és Tiszakürtön található intézményekben valósult meg.

témagazdaként volt jelen, így korábban megszerzett tapasztalatait már jóval aktívabban és tudatosabban tudta kamatoztatni. Sajtóreferensként erről a Caféról is közleményt készített és tett közzé a magyar rendőrség hivatalos honlapján.²⁷

Mit hoztak, mit hozhatnak a Roma Police Cafék?

Amit a doktorandusz hasznosíthat

A doktorandusz által írt hivatalos sajtóközlemények, de még csak a témavezetője felkérésére készített könnyedebb hangvételű blogbejegyzés²⁸ műfaja sem teszi lehetővé a rendezvények tartalmának részletezését, különösen nem a tudományos megközelítést. Saját kutatásának megtervezése és végrehajtása szempontjából viszont éppen lassan-lassan tisztuló-élesedő kutatói szemüvegén keresztül szemlélte az események lefolyását. Márpedig e tanulmány keretei egyenesen megkövetelik a tudományos hangvételt.

A doktorandusz által személyesen tapasztaltak, illetve a szakirodalom alapján úgy véljük, hogy a rendőrkávéházi beszélgetések jó lehetőséget teremtenek adott téma vagy probléma mélyebb, tudományos igényű feltárására, megértésére és nem mellesleg a megoldási javaslatok megfogalmazására is. Éppen ezekre lesz szükség saját doktori kutatásának kutatói rendőrkávéházi módszerrel tervezett részében is.

A kutatási tervben a hipotézisek felállításakor abból indultunk ki, hogy a rendőrségen belüli vertikális és horizontális információáramlás jelentősen befolyásolja a szervezet munkájának hatékonyságát. A belső szervezeti kommunikáció minősége jelentős hatással van a külső kommunikáció minőségére is. A széles körű konszenzuson alapuló szervezeti kommunikációs stratégia nagymértékben hozzájárul a belső információáramlás javításához, ezáltal a külső kommunikáció színvonalának emeléséhez is. Ez növeli a rendőrség presztízsét és reputációját.

A doktorandusz a kutatás során fókuszcsoportos interjúkat készít a Jász-Nagykun-Szolnok és Pest Vármegyei Rendőr-főkapitányság rendészeti és bűnügyi vezetőivel (osztályvezető és magasabb jogállású vezetők), valamint a kutatói rendőrkávéház módszerével kvalitatív felmérést végez a két vármegye rendészeti és bűnügyi szakemberei körében. A fókuszcsoportos interjúk többek között az alábbi témaköröket ölelik fel: a belső-külső kommunikáció elhatárolása, az információáramlás hatékonysága, szolgálati ágak közötti információáramlás, vezetői kommunikáció, közösségi média-megjelenés, a külső kommunikáció nyitottsága.

A kutatói rendőrkávéház négy asztaltémát foglal magában:

1. A rendőrség szervezetén belüli hierarchikus viszonyok hatása a kommunikációra.
2. A rendőrség egyes szolgálati ágai közötti kommunikáció és együttműködés.

²⁷ Police Café a gyermekekért 2023.

²⁸ Police Café Extra 75. – Police Café képeslap Szolnokról, a 150. Rendőrkávéházból [é. n.].

3. A rendőrség külső szervezeti kommunikációjának szintjei, fajtái, eszközei.
4. A rendőrség külső szervezeti kommunikációjának hatékonysága, hatása a szervezet megítélésére.

A kutatás eredményeinek és a megfogalmazott javaslatoknak a disszertációban történő összefoglalásakor bízunk abban, hogy hatással lehetünk elsősorban és közvetlenül a két kutatott vármegyére, másodsorban közvetve és általában a magyar rendőrség kommunikációjára.

Amit a rendőrség hasznosíthat

Rendőrszakmai szempontból a módszer több szakterület segítségére lehet a jövőbe tekintő, közép- és hosszú távú – akár bűnmegelőzési, akár bűnüldözési – stratégiai célok elérése érdekében. Mi sem bizonyítja ezt jobban, mint a Roma Police Cafék megszervezésének folyamata. Ha a rendészeti és bűnügyi szolgálati ágak közösen, konstruktívan, egymás szempontjait figyelembe véve hajtják végre a rendezvény megszervezését, nemcsak egymás munkájába látnak bele, hanem a szorosabb együttműködésre készítetve akaratlanul is fejlesztik a rendőrségen belüli belső információáramlást. Ugyanez igaz a témagazdákra és az asztaloknál helyet foglaló rendőrökre is. A hétköznapi szorongató rohanásából kiszakadva, mégis meghatározott szakmai értékek mentén kapnak visszacsatolást kollégáiktól és a civilektől.

Amit a társadalom hasznosíthat

Mint a rendőrséget és rendészetet vizsgáló többi tevékenység, a Roma Police Cafék szervezése sem volt öncélú. Ha az országos programsorozat eredményeit nem zárólag a témára, hanem a társadalom egészére vetítjük ki, egészen érdekes következtetéseket vonhatunk le. Egyetértünk Krémer Ferenc szociológussal, aki szerint: „A rendőrség szociológiai vizsgálata kettős célt követ. Az első és legfontosabb az, hogy átláthatóvá és ezáltal ellenőrizhetővé válhasson maga a rendőrség. A demokrácia nem létezhet a társadalmi kontroll intézményeinek átláthatósága, társadalmi ellenőrzése nélkül.”²⁹

Amikor a rendőrség Roma Police Cafét vagy ahhoz hasonló rendezvényeket szervez, tulajdonképpen azt teszi, amit a szociológia és maga a társadalom elvár a mai modern rendőrségtől: valódi párbeszédet folytat a civilekkel, és betekintést nyújt a szervezetbe és annak munkájába. Vagyis növeli átláthatóságát. Az ilyen programokon is lehetősége nyílik a szervezetnek megmutatni, miként viszonyul a demokratikus alapértékekhez.

²⁹ KRÉMER 2003: 7.

Amit a rendészettudomány hasznosíthat

Sok hétköznapi ember, aki nem kutat, és a tudománnyal a legkevésbé sem foglalkozik, gyakorta megkérdezi, mire való a tudomány. A válasz nemcsak a laikusokat érdekli, de a szakembereket, sőt, a tudomány embereit is. És ez érvényes a rendészettudományra is, különösképpen azért, mert fiatal diszciplínáról van szó. Olyannyira így van, hogy az utóbbi években a tárgyban izgalmas polémiák is napvilágot láttak.³⁰

Tanulmányunk záró gondolatával visszatérünk Hans-Jürgen Quadbeck-Seegertől vett mottónkra. Persze szerényebben fogalmazunk: ha a világot nem is, de a minket körülvevő szervezetben a rendőrök szubkultúráján belül az ő egymáshoz fűződő kapcsolataikat a rendészettudományi kutatások eszköztárába felvételét kérő kutatói rendőrkávéház – mint alkalmazott kutatás – talán valamelyest alakíthatja.

Felhasznált irodalom

- A Magyar Akkreditációs Bizottság 2018/1/V/1/2/1179 számú határozata
A Nemzeti Bűnmegelőzési Stratégiáról (2013–2023) szóló 1744/2013. (X. 17.) Korm. határozat
ANDRÁS Hunor Lehel (2024): Előtanulmányok egy kutatói rendőrkávéházhoz. 1. rész. Egy országos rendészettudományi vizsgálat kutatói reflexióinak elemzése. *Magyar Rendészet*, 24(2), 215–228. Online: <https://doi.org/10.32577/mr.2024.2.13>
- Az általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szerv és a roma kisebbségi önkormányzatok közötti együttműködésről, kapcsolattartásról szóló 22/2011. (X. 21.) ORFK utasítás
BODA József et al. (2016): *A rendészettudományi kutatások elméleti megalapozása és főbb irányai*. Budapest: Nemzeti Közszerológiai Egyetem. Online: www.uni-nke.hu/document/uni-nke-hu/2016_evi-17_szam-a-rendeszettudomanyi-kutatasok-elméleti-megalapozasa-es-fobb-iranyai.original.pdf
- FINSZTER Géza (2014a): *Rendészetelmélet*. Budapest: Nemzeti Közszerológiai Egyetem Rendészettudományi Kar. Online: <https://margitszigetijoga.hu/dropbox/gazdasagiversenyhivatal/pdf/536.pdf>
- FINSZTER Géza (2014b): *A rendőrség joga*. Budapest: Nemzeti Közszerológiai Egyetem Rendészettudományi Kar. Online: <https://opac.uni-nke.hu/webview?infile=&subj=9547&source=webvd&cgimime=application%2Fpdf>
- FÓRISZ Sándor (2022): Egy PhD-dolgozat megvédése, és az esemény háttere. *Belügyi Szemle*, 70(4), 705–719. Online: <https://doi.org/10.38146/BSZ.2022.4.4>
- GAÁL Gyula – MOLNÁR Katalin (2024): *Csendes (rendőr) kávéházi (r)evolúció – tízéves a Police Café*. (Megjelenés alatt.)
- GÁL Erika (2022): A Police Café a doktoranduszok figyelmének fókusz(csoportj)ában. In MOLNÁR Katalin – GÁL Erika – OLÁH-PAULON László (szerk.): *Kutatói Rendőrkávéház? Avagy a közös biztonság, a bűnmegelőzés meg a tudomány*. Budapest: Alapítvány a Rendvédelmi és Magánbiztonsági Oktatásért és Kutatásért, REMOK, 40–51. Online: <https://policecafe.hu/wp-content/uploads/2022/06/Kutat%C3%B3i-Rend%C5%91rk%C3%A1v%C3%A9h%C3%A1z-k%C3%A9zirat.pdf>
- KEREZSI Klára – PAP András L. (2015): Rendészet, tudomány, doktori iskola. *Magyar Rendészet*, 15(4), 67–83. Online: <https://folyoirat.ludovika.hu/index.php/magyrend/article/view/3644/2927>

³⁰ KEREZSI-PAP 2015; KRÉMER [é. n.]; LIPPAI-SALLAI 2022.

- KIM Társadalmi Felzárkózásért Felelős Államtitkárság (2011): *Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia – Mélyszegénység, Gyermekszegénység, Romák – (2011–2022)*. Budapest: [k. n.]. Online: <https://szocialisportal.hu/wp-content/uploads/2023/03/Nemzeti-Tarsadalmi-Felzarkozasi-Strategia.pdf>
- KRÉMER Ferenc [é. n.]: *Létezik-e rendészettudomány? Egy kritikai tudomány lehetősége és lehetetlensége*. Online: www.academia.edu/37593211/Letezik_e_rendeszettudomany
- KRÉMER Ferenc (2003): *A rendőri hatalom természete*. Budapest: Napvilág.
- LIPPAI Zsolt – SALLAI János (2022): Helyet kér a rendészettudomány. *Belügyi Szemle*, 70(9), 1829–1852. Online: <https://doi.org/10.38146/BSZ.2022.9.6>
- MOLNÁR (Café) Kata (2021): *Police Café módszertani kézikönyv*. Pécs: [k. n.]. Online: www.nyelviktoralas.hu/wp-content/uploads/2012/05/Police-Caf%C3%A9-m%C3%B3dszertani-k%C3%A9zik%C3%B6nyv-v%C3%A9gleges.pdf
- MOLNÁR (Café) Kata (2024): *Túl a százötvenedikén. Police Café blogkönyv 4. rész*. Online: <https://policecafe.hu/wp-content/uploads/2024/06/Moln%C3%A1r-Caf%C3%A9-Kata-Police-Caf%C3%A9-blogk%C3%B6nyv-4.-r%C3%A9sz-k%C3%A9zirat.pdf>
- MOLNÁR Dániel (2010): Empirikus kutatási módszerek a szervezetfejlesztésben. *Humán Innovációs Szemle*, 1(1–2), 61–72. Online: http://humanexchange.hu/site/uploads/file/61-72_md.pdf
- MOLNÁR Katalin (2023a): PR és/vagy RP? Rendőrkávéházak Baranyában. In GAÁL Gyula – HAUTZINGER Zoltán (szerk.): *A biztonság védelme a rendészetben. Jubileumi kötet Zámbo Péter ny. rendőr ezredes 70. születésnapjára*. Pécs: Magyar Hadtudományi Társaság Határőr Szakosztály Pécsi Szakcsoportja – Magyar Rendészettudományi Társaság, 119–126. Online: https://pecshor.hu/periodika/XXV/Molnar_Katalin.pdf
- MOLNÁR Katalin (2023b): A baranyai járási Police Café sorozat kérdőíves hatásvizsgálata. *Rendőrségi Tanulmányok*, 6(4), 22–64. Online: <https://doi.org/10.53304/RT.2023.4.02>
- MOLNÁR Katalin (2024): *A Roma Police Cafék hatásvizsgálata*. (Megjelenés alatt.)
- MOLNÁR Katalin – GÁL Erika – OLÁH-PAULON László szerk. (2022): *Kutatói Rendőrkávéház? Avagy a közös biztonság, a bűnmegelőzés meg a tudomány*. Budapest: Alapítvány a Rendvédelmi és Magánbiztonsági Oktatásért és Kutatásért, REMOK. Online: [www.nyelviktoralas.hu/wp-content/uploads/2022/06/Kutat%C3%B3i-Rend%C5%91rk%C3%A1v%C3%A9h%C3%A1z-k%C3%A9zirat.pdf](http://nyelviktoralas.hu/wp-content/uploads/2022/06/Kutat%C3%B3i-Rend%C5%91rk%C3%A1v%C3%A9h%C3%A1z-k%C3%A9zirat.pdf)
- MOLNÁR Katalin (2022): A Police Café, mint lehetséges tudományos kutatási módszer. In MOLNÁR Katalin – GÁL Erika – OLÁH-PAULON László (szerk.): *Kutatói Rendőrkávéház? Avagy a közös biztonság, a bűnmegelőzés meg a tudomány*. Budapest: Alapítvány a Rendvédelmi és Magánbiztonsági Oktatásért és Kutatásért, REMOK, 15–39. Online: <https://policecafe.hu/wp-content/uploads/2022/06/Kutat%C3%B3i-Rend%C5%91rk%C3%A1v%C3%A9h%C3%A1z-k%C3%A9zirat.pdf>
- MOLNÁR Katalin – VASLÓCZKI Ferenc (2024): *Volt egyszer egy Roma Police Café Kiskunhalason... és mi lett belőle?* (Megjelenés alatt.)
- Négy asztal, négy téma, egy közös cél (2023). *Rendőrség*, 2023. november 17. Online: www.police.hu/hu/hirek-es-informaciok/bunmegelozes/aktualis/negy-asztal-negy-tema-egy-kozos-cel
- Police Café a gyermekekért (2023). *Rendőrség*, 2023. december 13. Online: www.police.hu/hu/hirek-es-informaciok/bunmegelozes/aktualis/police-cafe-a-gyermekekert
- Police Café Extra 75. – Police Café képeslap Szolnokról, a 150. Rendőrkávéházból [é. n.]. *Police Cafe*. Online: <https://policecafe.hu/police-cafe-extra-75-police-cafe-kepeslap-szolnokrol-a-150-rendorkavehazbol/>
- VASKÓ Viktória – MOLNÁR Katalin (2024): Kis Café és élve boncolás – avagy a vezetői önismeret fejlesztésének egy innovatív kísérlete. *Rendőrségi Tanulmányok*, 7(1), 69–101. Online: <https://doi.org/10.53304/RT.2024.1.03>

ABSTRACT

Preliminary Studies for a Research Police Café, Part 2

Research-Methodological and Police Professional Lessons from the National Roma Police Café Series

Hunor Lehel ANDRÁS – Katalin MOLNÁR

The cooperation between the police and the Roma community goes back many years. In order to develop the relationship and make cooperation more efficient, the police force tries to take a step forward with various programs of a crime prevention nature. However, at the end of 2023, a new form of cooperation was realised with the implementation of the National Roma Police Café series. Police cafés based on the Police Café method serve as an excellent platform for exploring a problem more deeply, getting to know each other's opinions, and formulating proposals for solutions. The author took part in the organisation and implementation of the Jász-Nagykun-Szolnok county event of the Roma Police Café series, firstly as a theme host, secondly as a county press officer, and thirdly as a doctoral student of the Doctoral School of Law Enforcement of the Ludovika University of Public Service. Used and recognised by a wide range of police officers, police cafés – as a qualitative empirical research method – are still only marginally recognised in the field of science. The method has proven to be valid in research conducted in the field of law enforcement in recent years, which is confirmed by the Roma Police Café series and its positive feedback. On the basis of a county Café, lessons can mostly be learned about local characteristics, but based on the national summary of the program series, it can also be concluded that by organising events of this type, the police brings the organisation closer to its service character. With these and similar programs, the police engage in real dialogue with civilians and provide insight into the organisation and its work. The positive results of this two-way communication can be seen in the short, medium and long term from the side of law enforcement, the police, and civilians.

Keywords: *law enforcement, research methodology, communication, researcher police café, Roma Police Café*